

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/69/2021
Identifikačné číslo spisu:	0020203340
Dátum vydania rozhodnutia:	28.10.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:0020203340.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného Z.. A. Š. Q. X. Y. É. N. M. M. N., pre pokračovací zločin daňového podvodu podľa § 277a ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. októbra 2021 v Bratislave dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. novembra 2020, sp. zn. 7Tpo/60/2020, a rozhodol

rozhodol:

I.) Podľa § 382 písm. b) Tr. por. sa dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky u obvineného S.. V. G. o d m i e t a .

II.) Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky u obvineného Z.. S.. Ľ. O. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Michalovce (ďalej len „okresný súd“) uznesením z 29. októbra 2020, sp. zn. 8Tp/55/2020, rozhodol podľa § 79 ods. 3 Tr. por. tak, že obvineného S.. V. G. a obvineného Z.. S.. Ľ. O. prepustil z väzby na slobodu.

Proti tomuto uzneseniu podal prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce (ďalej len „prokurátor“) sťažnosť, o ktorej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením z 26. novembra 2020, sp. zn. 7Tpo/60/2020 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie zrušil, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. obvinených S.. V. G. a Z.. S.. Ľ. O. prepustil z väzby na slobodu, podľa § 80 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. u obvineného Z.. S.. Ľ. O. nahradil písomným sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por. dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. u obvineného S.. V. G. nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka, podľa § 80 ods. 2 Tr. por. obom obvineným uložil povinnosť oznámiť policajťovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie každú zmenu miesta

pobytu a podľa § 82 ods. 1 písm. a) a j) Tr. por. obom obvineným uložil obmedzenia spočívajúce v zákaze vycestovať do zahraničia, ako aj v zákaze akéhokoľvek vzájomného kontaktu, vrátane kontaktovania sa prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby alebo inými obdobnými prostriedkami.

Proti tomuto uzneseniu podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka“) dovolanie z 24. júna 2021, v ktorom uplatnila dovolací dôvod podľa § 371 ods. 2 Tr. por.

Ministerka nesúhlasila so záverom, podľa ktorého je možné kolúznú väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. nahradiť inštitútmi podľa § 80 Tr. por. prostredníctvom prednostnej aplikácie čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Sám krajský súd uvádza, že znenie § 80 ods. 1 Tr. por. je celkom jasné v tom, že umožňuje ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho z väzby len v prípade väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Tr. por. Zároveň ale podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú súdy viazané tak medzinárodnými zmluvami, ako aj zákonmi. Ak súd zistí, že je medzi nimi nesúlads, podá v zmysle ods. 2 návrh Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“); žiadne ustanovenie ústavy ale nedovoľuje zákon neaplikovať a miesto toho aplikovať medzinárodnú zmluvu.

Krajský súd zrejme vychádzal z predpokladu, že čl. 5 ods. 3 Dohovoru dáva obvinenému nárok na prepustenie z väzby za jej súčasného nahradenia primeranými zárukami. Tento názor bol vyslovený v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo veci sp. zn. II. ÚS 885/2014 (ktoré sa ale netýkalo kolúznej väzby a v ňom obsiahnuté závery boli prvýkrát prezentované vo veci pod sp. zn. I. ÚS 100/2004), ktoré sa odvoláva na dva rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci S.B.C. proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 39360/98 a Caballero proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 32819/96. Takýto záver ale z predmetných rozsudkov a ani z ďalšej rozhodovacej činnosti ESLP nevyplyva. Ako ministerka vysvetlila, z ods. 11 - 14 rozsudku S.B.C. proti Spojenému kráľovstvu vyplynulo, že anglické právo umožňovalo len voľbu medzi kauciou a ponechaním obvineného vo väzbe a neumožňovalo už bezpodmienečné prepustenie v prípade absencie väzobných dôvodov. Vylúčením kaucie bol tak obvinený povinný zostať vo väzbe len na základe toho, že mu bolo vznesené obvinenie z určitého trestného činu. A práve túto skutočnosť označil ESLP za nesúladsnú s čl. 5 ods. 3 Dohovoru. Podobné úvahy ESLP vyslovil aj vo veci Piruzyan proti Arménsku, sťažnosť č. 33376/07; podľa arménskeho právneho poriadku bolo možné nahradiť väzbu kauciou len v prípade ľahkých a stredne ťažkých trestných činov. Vo veci sťažovateľa tak bola žiadosť o prepustenie na kauciu odmietnutá len preto, že bol obvinený z ťažkého zločinu.

Popisované prípady sa ale nemôžu vzťahovať na podmienky v Slovenskej republike, pretože § 80 Tr. por. nevylučuje nahradenie väzby preto, že obvinený je stíhaný pre určité trestné činy. Citované ustanovenie vylučuje nahradenie väzby len vtedy, ak súd dospeje k záveru o existencii okolností odôvodňujúcich vzatie do kolúznej väzby. Súdom ale nič nebráni, aby vzhľadom na dĺžku trestného konania alebo postupné vykonávanie procesných úkonov dospeli k záveru, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. už medzičasom odpadol. Z judikatúry ESLP preto nevyplyva, že by čl. 5 ods. 3 Dohovoru bezvýnimčne vyžadoval, aby bola väzba nahraditeľná inou zárukou. Aj v prípade Grubnyk proti Ukrajine, sťažnosť č. 58444/15, kde ukrajinský ústavný súd v roku 2019 zrušil právnu úpravu, ktorá vylučovala použitie osobného vyhlásenia, osobnej záruky, domáceho väzenia a kaucie voči obvineným z určitých trestných činov, ESLP nezistil, že by nenahradením väzby bol porušený čl. 5 ods. 3 Dohovoru. Súd zdôraznil, že vnútroštátne súdy mali možnosť preskúmať dôvodnosť podozrenia a existenciu dôvodov väzby a prípadne aj nariadiť prepustenie. Ďalej ESLP zdôraznil, že v určitých osobitne závažných trestných činov je práve povaha trestnej činnosti dôležitým faktorom, ktorý bráni prepusteniu obvineného z väzby.

Z uvedeného ministerka vyvodila, že nie je vylúčené, aby v určitých prípadoch národné právo vylučovalo nahradenie väzby inými prostriedkami za predpokladu, že súdy budú mať možnosť preskúmať existenciu dôvodného podozrenia a konkrétnych dôvodov väzby. Priamo problematikou kolúznej väzby sa ESLP zaoberal v rozsudku Krejčíř proti Českej republike, sťažnosti č. 39298/04, č.

8723/05, kde § 73 a § 73a Trestného poriadku Českej republiky (zákon č. 141/1961 Sb.) zakazoval nahradenie kolúznei väzby, pričom ESLP vysvetlil, že nedostatok súdneho prieskumu sa týkal výlučne záruk, ktoré mali nahradiť väzbu obvineného. Keďže sťažovateľ nebol celkom zbavený možnosti prieskumu jeho väzby, k porušeniu čl. 5 ods. 3 Dohovoru nedošlo. Ak teda z vyššie citovanej judikatúry má vyplývať, že Dohovor každému obvinenému - bez ohľadu na dôvod väzby, zaručuje právo na prepustenie z väzby na kauciu, tak takéto právo z Dohovoru nevyplýva.

Na základe týchto skutočností ministerka navrhla, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že napadnutým uznesením bol v § 79 ods. 3 Tr. por., § 80 ods. 1 písm. b), c), ods. 2 Tr. por., § 82 ods. 1 písm. a), j) Tr. por. porušený zákon v prospech obvinených Z.. S.. E. O. a S.. V. G., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie, ako aj všetky rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, podľa § 388 ods. 1 Tr. por. krajskému súdu prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol a podľa § 380 ods. 1 Tr. por. rozhodol o väzbe obvinených.

K podanému dovolaniu sa 21. júla 2021 vyjadril prokurátor tak, že sa s ním stotožňuje.

K podanému dovolaniu sa 26. júla 2021 vyjadril obvinený Z.. V. G. prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Heleny Knopovej tak, že ho navrhol zamietnuť ako nedôvodné. Uviedol, že napadnuté uznesenie krajského súdu je správne a presvedčivo odôvodnené. Tvrdenie ministerky o tom, že § 80 Tr. por. vylučuje nahradenie kolúznei väzby je irelevantné, lebo takýto záver z uznesenia krajského súdu nevyplýva. Rovnako z neho nevyplýva, že by čl. 5 ods. 3 Dohovoru bezvýnimčne vyžadoval, aby bola väzba v každom prípade nahraditeľná inou zárukou. Poukázal na s. 15 ods. 2 uznesenia, kde sa konštatuje, že dôvodná obava, že bude mariť objasňovanie skutočností dôležitých pre trestné konanie sa so zreteľom na rozsah vykonaného dokazovania, ako aj dĺžku plynutia času oslabuje. Krajský súd ho teda neprepustil z väzby automaticky, ako to nesprávne uvádza ministerka. Rovnako poukázal na s. 16 ods. 3 uznesenia, kde sa konštatuje, že nahradenie kolúznei väzby je len možnosťou, nie povinnosťou súdu. Na s. 16 ods. 4 uznesenia súd akcentoval jeho doterajšiu bezúhonnosť, povahu prejednávaného prípadu, ako aj rozsah jeho prípadnej účasti na trestnej činnosti. Na základe uvedeného dospel k záveru, že v jeho prípade bola väzba v režime § 154c ods. 1 Ústavy SR a čl. 5 Dohovoru nahradená dôvodne.

K podanému dovolaniu sa 3. augusta 2021 vyjadril obvinený Z.. S.. E. O. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Gerharda Zvolánka tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. a), c) Tr. por. odmietnuť a podľa § 380 ods. 1 Tr. por. skonštatovať, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. nie je daný. Uviedol, že „záruka“ v zmysle čl. 5 ods. 3 Dohovoru má autonómny charakter. Za záruku preto možno považovať akýkoľvek prostriedok nahradenia väzby, ktorý umožňuje vnútroštátny právny poriadok. Z judikatúry ESLP vyplýva, že aplikáciou čl. 5 ods. 3 Dohovoru je možné okrem útekovkej väzby nahradiť aj väzbu na základe iných dôvodov. Vzťah subordinácie nadzákonnej medzinárodnej právnej úpravy a zákonov Slovenskej republiky je vymedzený čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, ktorý vyjadruje prednostnú ex offo aplikáciu Dohovoru pred Trestným poriadkom. Okrem zmluvnej právnej úpravy štandardu ľudských práv pod režim prednostnej aplikácie spadajú rozhodnutia príslušných orgánov. Rozhodnutia ESLP, ktoré sa týkajú nahradenia kolúznei väzby možno preto považovať za relevantný prameň práva, pretože dotvára štandard práv konkretizovaných v čl. 5 ods. 3 Dohovoru.

Ako uviedol, ústavný súd nálezom z 8. októbra 2004, sp. zn. I. ÚS 100/04, skonštatoval porušenie (okrem iného) práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru tým, že Krajský súd v Trenčíne nerozhodol o alternatívnej žiadosti sťažovateľa o nahradenie kolúznei väzby písomným sľubom. Ústavný súd v odôvodnení rozoberal dovtedajšiu judikatúru ESLP, podľa ktorého uplatnenie záruky je možné nielen v prípade tzv. útekovkej väzby, ale aj väzby z iných dôvodov. Bolo preto povinnosťou všeobecných súdov aplikovať druhú vetu čl. 5 ods. 3 Dohovoru, ktorá zabezpečuje širší rozsah základných práv. Aj pod vplyvom tohto nálezu sa sformovala rozhodovacia prax, v zmysle ktorej väčšina všeobecných súdov rozhoduje tak, že väzbu obvineného možno nahradiť pri ktoromkoľvek trestnom čine a pri ktoromkoľvek väzobnom dôvode. Obdobne sa uvedenou problematikou prípustnosti nahradenia kolúznei väzby zapodieva uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 25. apríla

2005, sp. zn. 1Toš 60/2005 a uznesenie najvyššieho súdu z 19. novembra 2015, sp. zn. 3 Tost 35/2015. Záverom obvinený z právnej opatrnosti poukázal na tú okolnosť, že ministerka nedodrжала lehotu 6 mesiacov na podanie dovolania, ako aj na to, že ani po vyše 8 mesiacoch nebolo preukázané, že by akokoľvek svedkov ovplyvňoval. Vedie riadny život, má rodinu a pracuje ako podnikateľ.

Následne 17. augusta 2021 sa obvinený Z.. S.. Ľ. O. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Gerharda Zvolánka k vyjadreniu prokurátora vyjadril tak, že s ním nesúhlasí a naopak, s vyjadrením obvineného Z.. G. sa stotožňuje, keďže aj podľa jeho názoru bola väzba nahradená dôvodne.

K predmetným vyjadreniam sa už žiadna zo strán ďalej nevyjadrila.

Spisový materiál bol s dovolaním ministerky najvyššiemu súdu riadne predložený 8. septembra 2021. Následne najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie ministerky i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 371 ods. 2 Tr. por.), avšak u obvineného Z.. G. bolo podané neoprávnenou osobou.

K uvedenému najvyšší súd pripomína, že minister má zo všetkých aktívne legitimovaných subjektov (generálny prokurátor, obvinený, osoby uvedené v § 369 ods. 5 Tr. por. a minister) najširšie oprávnenia na podanie dovolania; to platí tak vo vzťahu k okruhu rozhodnutí, proti ktorým môže podať dovolanie (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por., § 371 ods. 2 Tr. por.), ako aj vo vzťahu k okruhu dovolacích dôvodov, ktorými predmetné rozhodnutia môže napadnúť (§ 371 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.) (R 52/2016). Aplikácia týchto jeho rozsiahlych ingerenčných právomocí je však limitovaná predchádzajúcim podnetom oprávnenej osoby podľa § 369 ods. 1 Tr. por. a dodržaním zákonnej lehoty podľa § 370 Tr. por. Osobu oprávnenú na podanie podnetu Trestný poriadok v druhej vete § 369 ods. 1 v spojení s § 372 ods. 1 definuje negatívne - ako osobu, ktorej samotnej (zjednodušene) právo na podanie dovolania nepriznáva, okrem osoby, ktorej toto právo nepriznáva len preto, lebo predtým nevyužila riadny opravný prostriedok. Z uvedeného preto plynie, že nevyhnutným predpokladom pre ustálenie, či minister je oprávnenou osobou na podanie dovolania je zistenie, či mu v tejto konkrétnej veci a vo vzťahu k tomuto obvinenému (v dovolacom konaní neplatí zásada beneficium cohaesionis), ešte pred podaním dovolania bol doručený podnet, a zároveň či tento podnet mu bol doručený osobou, ktorá sama z dôvodov stojacich mimo § 372 ods. 1 Tr. por. nie je oprávnená na podanie dovolania (k tomu viď uznesenie najvyššieho súdu zo 7. marca 2019, sp. zn. 5 Tdo 69/2018).

Najvyšší súd po preskúmaní spisového materiálu zistil, že vo veci, ktorá je predmetom tohto konania podal podnet F.. O. O., ktorý v nej (vedenej na KR PZ KE pod ČVS: KRP-71/3-VYS-KE2019BU) vystupuje ako spoluobvinený (a ako taký preto z dôvodov stojacich mimo § 372 ods. 1 Tr. por. nemôže podať dovolanie v neprospech ostatných obvinených). Z obsahu podnetu z 5. novembra 2020 je zistiteľné, že sa jeho podávateľ nestotožňuje so závermi konajúcich súdov pokiaľ ide o dôvodnosť prepustenia Z.. S.. Ľ. O. z kolúzne (a nesprávne aj preventívnej) väzby, keď poukazuje na iný menej závažný prípad daňovej trestnej činnosti, kde obvinený strávil vo väzbe podstatne dlhší čas. Prezентuje obavy z manipulovania vyšetrovania otcom obvineného S.. O. (ktorý mal byť dlhoročným vyšetrovateľom a neskôr zástupcom riaditeľa OR PZ Michalovce) a nezákonného rozhodovania zaujatým sudcom JUDr. Vojtkom (ktorý má údajne požívať zlé povest' a v minulosti mal mať záujem o kúpu nehnuteľnosti S.. O.) (č. I. 411). Z takto spracovaného podnetu plynie, že smeruje výlučne proti prepusteniu obvineného Z.. S.. O.. Ak teda ministerka na základe neho podala dovolanie aj proti prepusteniu spoluobvineného Z.. G., potom vo vzťahu k nemu konala celkom zjavne v postavení neoprávnenej osoby podľa § 369 ods. 1 Tr. por.

Len pre úplnosť najvyšší súd konštatuje, že v súlade s účelom podnetu (nie ako samostatného opravného prostriedku, ale len neformálnej informácie smerujúcej k využitiu zákonných oprávnení ministra; k tomu viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 18/2019, II. ÚS 269/2019) nebolo pri preskúmaní veci smerodajné, že jeho podávateľ výslovne nenamietal ministerkou spochybňovanú nemožnosť nahradenia kolúzne väzby a len (s ohľadom na iný prípad tohto druhu a okolnosti rozhodovania o väzbe) popisoval svoje podozrenia ohľadne nezákonného prepustenia z väzby (viď

mutatis mutandis uznesenie najvyššieho súdu zo 7. marca 2019, sp. zn. 5 Tdo 69/2018 a z 11. marca 2021, sp. zn. 5 Tdo 73/2020).

Vô vzťahu tej časti dovolania, ktorá sa týka obvineného Z.. S.. Ľ. O. najvyšší súd konštatuje, že bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.). K námietke obvineného, ktorý z právnej opatrnosti spochybnil včasnosť podaného dovolania, najvyšší súd konštatuje, že z dovolania datovaného k 24. júnu 2021 nie je zrejmé, kedy bolo podané na poštovú prepravu (ani kedy bolo okresnému súdu doručené), avšak z následného prípisu (ktorým okresný súd dovolanie doručoval procesným stranám) je zistiteľné, že najneskôr 9. júla 2021 ho už okresný súd musel mať k dispozícii (č. l. 412, 418). Keďže napadnuté uznesenie krajského súdu bolo obvinenému Z.. S.. O. a jeho obhajcom JUDr. Kaščákovi a JUDr. Kolesárovi doručené zhodne 11. januára 2021 (prokurátorovi 7. januára 2021), zákonná lehota šiestich mesiacov pre podanie dovolania bola dodržaná. I napriek tomu, ale súd dospel k záveru, že podané dovolanie je (aj) u obvineného Z.. S.. Ľ. O. potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti Ústavy SR, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Ak teda samotný Trestný poriadok umožňuje nahradiť tzv. kolúznú väzbu inštitútmi podľa § 80 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. a § 81 ods. 1 Tr. por., potom nie je relevantné, či toto právo vyplýva aj z čl. 5 ods. 3 Dohovoru, tak ako ho interpretuje judikatúra ESLP. Vô vzťahu k uvedenému preto najvyšší súd konštatuje, že Trestný poriadok s účinnosťou od 1. januára 2006 neumožňoval nahradenie tzv. kolúznej väzby (čomu zodpovedal zámer zákonodarcu vyjadrený v osobitnej časti dôvodovej správy). Až vládnym návrhom zákona č. 793 (neskôr so zmenami prijatými pod č. 5/2009 Z. z.) sa malo upraviť návratie § 80 ods. 1 Tr. por. a § 81 ods. 1 Tr. por. v tom smere, že aj tzv. kolúznú väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. bolo možné nahradiť niektorým z do úvahy prichádzajúcich inštitútov (záruka dôveryhodnej osoby, písomný sľub, dohľad probačného a mediačného úradníka, peňažná záruka); tomu potom zodpovedala navrhovaná úprava § 80 ods. 2 Tr. por. a § 81 ods. 1 Tr. por. (v druhej vete za slovo „zločin“), ktorá mala za existencie výnimočných okolností prípadu umožniť aj nahradenie tzv. opätovnej kolúznej väzby podľa (vtedy ešte) § 71 ods. 2 písm. a) Tr. por. Predmetný návrh bol odôvodnený poukazom na čl. 5 ods. 3 druhej vety Dohovoru, prípadom Caballero, č. 32819/96, S.B.C. č. 39360/98 a „ustálenou judikatúrou ústavného a najvyššieho súdu“ [k tomu viď osobitnú časť dôvodovej správy k zákonu č. 5/2009 Z. z.].

K návrhu zákona bol schválený pozmeňovací návrh ústavnoprávneho výboru NR SR, ktorý vypustil bod 19 a z bodu 23 bola vypustená časť prvej vety v znení „ods. 1 písm. a) alebo c)“, o možnosti nahradenia tzv. kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. Z odôvodnenia návrhu vyplynulo, že rozhodnutia najvyššieho súdu a (vtedy ešte len) jedného senátu ústavného súdu boli založené na nesprávnej interpretácii rozhodnutí ESLP, ktorý nikdy nerozhodol, že náhrada za väzbu musí byť prípustná aj v prípade obavy z kolúzneho konania obvineného (k tomu viď spoločnú správu výborov NR SR, tlač 793a). Pozmeňovací návrh sa ale netýkal ustanovení o tzv. opätovnej kolúznej väzbe podľa § 71 ods. 2 písm. b) Tr. por., a tak tieto - tak ako boli pôvodne Vládou SR v bodoch 20 a 23 navrhované, prešli bez zmeny. Inými slovami, hoci zákonodarcu jednoznačne prezentoval svoj zámer, aby tzv. kolúznú väzbu (vôbec) nebolo možné nahradiť menej invazívnymi inštitútmi (teda, aby bol zachovaný pôvodný právny stav zavedený novým Trestným poriadkom), v dôsledku nedôslednosti v legislatívnom procese, túto možnosť pri tzv. opätovnej kolúznej väzbe podľa § 71 ods. 2 písm. b) Tr. por. za výnimočných okolností vlastne zaviedol.

Od účinnosti zákona č. 5/2009 Z. z., t. j. od 1. februára 2009 (až do účinnosti zákona č. 308/2021 Z. z.) do 14. augusta 2021 bol teda právny stav taký, že § 80 ods. 2 Tr. por. a § 81 ods. 1 Tr. por. umožňovali za existencie výnimočných okolností prípadu nahradiť tzv. opätovnú kolúznú väzbu podľa § 71 ods. 2 (resp. 3) písm. b) Tr. por., kým tomu zodpovedajúce ustanovenia nahradenia tzv. riadnej

kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. neumožňovali. Takúto medzeru v zákone nebolo možné vyplniť inak ako výkladovým pravidlom a fortiori (navyše smerujúcim k širšej ochrane základných práv a slobôd obvinených), podľa ktorého ak nahradenie väzby miernejšími prostriedkami je za existencie výnimočných okolností prípadu možné v prípade tzv. opätovnej kolúznej väzby, potom o to viac to musí byť možné (minimálne v prípade existencie výnimočných okolností) aj pri tzv. riadnej kolúznej väzbe podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. (k tomu viď obdobne uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 28/2017, 2 Tost 27/2020, 3 Tost 39, 44/2021, 4 Tost 32/2021, 5 Tost 4/2021, 5 Tost 38/2021, 6 Tost 35/2017 a mnohé iné).

Ak teda ministerka v podanom dovolaní argumentuje výlučne tým, že Trestný poriadok v čase vydania napadnutého uznesenia 26. novembra 2020 nahradenie tzv. kolúznej väzby stricto sensu neumožňoval (hoci, ako bolo vysvetlené vyššie, minimálne v prípade existencie výnimočných okolností to bolo možné) a pritom v žiadnej časti nepolemizovala s odôvodnením krajského súdu, ktorý takýto postup zvolil [nevysvetľovala, prečo tam naznačené skutočnosti (týkajúce sa osôb obvinených, povahy prejednávaného prípadu a rozsahu ich účasti na trestnej činnosti) neumožňujú urobiť záver o absencii výnimočných okolností prípadu], potom jej dovolanie nemôže obstáť. Inými slovami, keďže už základný predpoklad ministerky, podľa ktorej Trestný poriadok s účinnosťou do 14. augusta 2021 (pozn. aj osobitná časť dôvodovej správy k novele č. 308/2021 Z. z. k bodom 17 a 18 nesprávne uvádza, že navrhovanou úpravou sa nemení platný právny stav, len sa precizuje) neumožňoval nahradiť tzv. kolúznou väzbu (okrem iného) písomným sľubom a dohľadom probačného a mediáčného úradníka bol nesprávny (a skutkové okolnosti, ktoré krajský súd k tomuto záveru viedli, ministerka nespochybnila), otázka prípadnej priamej aplikácie čl. 5 ods. 3 Dohovoru je len otázkou akademickou, ktorá je vylúčená z rámca dovolacieho prieskumu.

Na podklade týchto skutočností najvyšší súd rozhodol tak, že dovolanie ministerky podľa § 382 písm. b) Tr. por. u obvineného Z.. G. a podľa § 382 písm. c) Tr. por. u obvineného Z.. S.. O. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

